

Streszczenie rozprawy doktorskiej mgr Adama Zielińskiego /j.polski/ pt. „Prawna koncepcja systemów jakości żywności”.

Praca doktorska przedstawia zagadnienie publicznoprawnej ochrony szczególnych standardów żywności w ramach systemów jakości żywności. Przykładami takich rozwiązań jest rolnictwo ekologiczne oraz ochrona oznaczeń geograficznych środków spożywczych. W rozprawie „prawna koncepcja systemów jakości żywności” jest rozumiana jako zbiór myśli przewodnich prawodawcy służących konstrukcji systemów ochrony zespołu cech środka spożywczego. W tym kontekście pojęciem „systemu” określono układ elementów mający określoną strukturę i stanowiącego logicznie uporządkowaną całość.

Celem prowadzonych rozważań była próba sformułowania prawnej koncepcji systemów jakości żywności. Praca badawcza służyła prawnej charakterystyce reglamentacji przez państwo jakości środków spożywczych.

W pracy poświęcono wiele uwagi precyzyjnemu określeniu siatki pojęciowej prawa rolnego oraz żywnościowego w zakresie jakości produktów. Dotychczasowy stan badań doktryny uwzględniał tematykę jakości zdrowotnej oraz jakości handlowej produktów. Krajowy ustawodawca wprowadził dychotomiczny podział wymogów ustanowionych z powodu bezpieczeństwa żywności oraz standaryzacji środków spożywczych, który znajduje swoje odzwierciedlenie w urzędowej kontroli żywności w Polsce. Z kolei unijny prawodawca odnosi się do „wyższej” jakości produktów poszukiwanych przez konsumentów (np. ekologicznych lub związanych z określonym terytorium). W związku z powyższym koniecznym było ustalenie prawnego zakresu pojęcia „jakości” oraz określenie pozycji tej kategorii na tle siatki pojęciowej prawa rolnego i żywnościowego.

Systemy jakości żywności służą ochronie interesu konsumenta poszukującego środka spożywczego o szczególnych standardach. Jednocześnie ta sama instytucja prawna może chronić interes producenta w zakresie uczciwej konkurencji wytwórców „wartości dodanej” do środka spożywczego. Zgodnie z polityką Unii Europejskiej określono również cele systemów jakości żywności realizujące interes publiczny w postaci ochrony środowiska oraz wsparcia rozwoju obszarów wiejskich. Przeprowadzone rozważania służyły zestawieniu mechanizmów konstrukcyjnych systemów jakości z wyrażonymi przez prawodawcę motywami ustanowienia regulacji.

W pracy przeprowadzono analizę kryteriów wyodrębnienia oraz elementów konstrukcyjnych systemów jakości żywności. Opracowanie niniejszego zagadnienia służyło wyłonieniu myśli przewodnich tworzących wspólną koncepcję prawną do regulacji takich obszarów jak produkcja ekologiczna, ochrona oznaczeń geograficznych lub krajowych systemów produkcji na wybranych rynkach rolnych.

Dychotomia prawa żywnościowego w historycznym ujęciu odnosiła się do podziału przesłanek ustanowienia norm oraz ewentualnego konfrontowania pojęć „bezpieczeństwa” i „jakości” żywności. Jednak aktualnie istotą różnicowania norm prawa żywnościowego jest kluczowy ich charakter obligatoryjnego („standardów minimum”) lub fakultatywnego („wyższej jakości”) stosowania w łańcuchu żywnościowym. Ponadto przeprowadzona praca badawcza pozwala na sformułowanie wniosku, iż w drugiej dekadzie XXI wieku w prawie unijnym można zaobserwować koncepcję zintegrowanego podejścia do systemów jakości żywności.

Prawną koncepcję systemu jakości żywności można sformułować jako administracyjnoprawną regulację fakultatywnego zbioru skonkretyzowanych standardów środków spożywczych, których ustanowienie służy realizacji interesu publicznego i które objęte są urzędową kontrolą żywności. Ponadto do identyfikacji systemu jakości żywności w rozumieniu przedstawionej koncepcji konieczne

jest spełnienie kryterium formalnoprawnego, tzn. określenie danej regulacji jakości żywności jako systemu w akcie normatywnym.